

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Nieuwsbrief
Nummer 1 | Januari 2011

Ecoduct Wolfhezerheide

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Foto H. Veerbeek

Inhoud

De naam 'Wolfhezerheide' | Inrichting ecoduct |
Wandeloorsluiting | Bijzondere locatie |
Rooiwerkzaamheden | En meer

Aanleg ecoduct

Rijkswaterstaat realiseert in 2011 even ten zuiden van Wolfheze een ecoduct over de A50 ter hoogte van verzorgingsplaats Kabeljauw. In deze nieuwsbrief informeren wij u over de werkzaamheden en vindt u tevens achtergrondinformatie.

De Wolfhezerheide en de Doorwerthse Heide staan bekend om de grote populatie reptielen en amfibieën. Vrijwel alle in Nederland voorkomende reptielen leven in dit gebied. Door de aanleg van de A50 is destijds het leefgebied van deze dieren doorsneden en kwetsbaar geworden. Met het ecoduct worden beide heidegebieden (weer) met elkaar verbonden en hun leefgebied vergroot.

Bijzonder aan dit ecoduct is bovendien dat er, direct naast deze overbrugging, een van de dieren gescheiden wandeloorsluiting wordt gerealiseerd. Hierdoor worden ook de wandelmogelijkheden flink uitgebreid. De Wolfhezerheide is een archeologisch rijksmonument en omvat resten van prehistorische bewoning, begraafplaatsen, een middeleeuwse

Nederlandse begrippen opmerkelijk goed geconserveerd gebleven en heeft als bijzonderheid dat vele sporen nog altijd zichtbaar zijn in het landschap. Met de aanleg van de wandeloorsluiting wordt dit unieke monument nu voor een breder publiek toegankelijk gemaakt.

Met de bouw van het ecoduct over de A50 en het ecoduct over de A12 aan de zuidgrens van het natuurgebied Planken Wambuis wordt tevens het leefgebied van het edelhert en het wilde zwijn vergroot. Het gebied voor het wilde zwijn zal beperkt blijven tot de omgeving van Reijerscamp. Het edelhert kan gebruik gaan maken van beide ecoducten. Een ontmoeting met dit dier wordt dan ook op de Doorwerthse Heide en de Wolfhezerheide mogelijk!

Het ecoduct over de A50 en de wandeloorsluiting worden naar verwachting eind 2011 opengesteld.

prehistorische bewoning, begraafplaatsen, een middeleeuwse
nederzetting en verdedigingswerken. Het monument is naar

De Wolfhezerheide Foto H. Veerbeek

De gladde slang Foto Natuurmonumenten

De naam 'Wolfhezerheide'

Het ecoduct krijgt de naam 'Wolfhezerheide'. Aan beide zijden van de A50, ter hoogte van het te bouwen ecoduct, komt de naam 'Wolfheze' voor. Aan de ene kant ligt de Wolfhezerheide, aan de andere kant het huidige dorp Wolfheze. Het oude dorp, Wolfhees genaamd, lag in het gebied van de Wolfhezerheide rond de kerkheuvel in het huidige natuurgebied. Om deze redenen is 'Wolfheze' in de naam verwerkt. Door het verbinden van de Doorwerthse Heide en de Wolfhezerheide en het rooien van een deel van het bos ontstaat weer één groot heidegebied. Vandaar dat ook 'heide' in de naamgeving is opgenomen.

Inrichting ecoduct

Het ecoduct wordt primair ingericht voor reptielen en amfibieën, zoals bijvoorbeeld de gladde slang en de zandhagedis. Om er voor te zorgen dat deze dieren van het ecoduct gebruik gaan maken, wordt een deel van het bos rond het ecoduct gerooid en zal de ontwikkeling van heide daar worden gestimuleerd. Het talud naar het ecoduct wordt niet te steil gemaakt en er komen

Vanwege de archeologische waarde van het gebied worden deze poelen niet ingegraven, maar komen ze in de verhoging van het landschap te liggen.

Om te voorkomen dat wild de rijksweg opgaat komen er langs de A50 wildrasters. Iets verder van de rijksweg af komen tevens veerasters om het vee van het fietspad weg te houden.

Natuurmonumenten zal het gebruik van het ecoduct nauwlettend gaan volgen. Hoewel niemand weet op welke termijn de dieren de oversteek zullen maken is van bijvoorbeeld het ecoduct bij Terlet (tussen het Deelerwoud en NP Veluwezoom) bekend dat de eerste dieren de overbrugging al snel hadden ontdekt.

Wandelvoorziening

Diverse partijen, waaronder de eigenaar van het grondgebied, Pro Persona (voorheen de Gelderse Roos), en de beheerder van de natuurgebieden, Natuurmonumenten, hebben ervoor gezorgd dat er een

komt om het al aantrekkelijke recreatiegebied uit te breiden. Deze wens is door Rijkswaterstaat gehonoreerd. Een wandelvoorziening bij een ecoduct is in Nederland zeer bijzonder en in dit geval mogelijk omdat vooral reptielen en amfibieën van de voorziening gebruik zullen maken. In tegenstelling tot de grotere diersoorten laten zij zich minder snel verstoren. Om de kleine kans op verstoring nog geringer te maken wordt de wandelvoorziening gescheiden van het ecoduct gebouwd. In het scherm, dat beide voorzieningen scheidt, komen kijkgaten zodat wandelaars in de toekomst wellicht een glimp kunnen opvangen van de gebruikers van het ecoduct.

wordt niet te sten gemaakt of er komen
poelen.

hebben er voor gekozen dat er een
wandelaarvoorziening naast het ecoduct

De zandhagedis Foto Natuurmonumenten

[Rijkswaterstaat](#)

Een van de oude eiken rond de kerkheuvel op de Wolfhezerheide Foto H. Veerbeek

Bijzondere locatie

Bij de keuze van de locatie voor het ecoduct zijn diverse aspecten afgewogen, zoals ecologie, archeologie en landschap. Het ecoduct ligt in een reliëfrijk gebied waar de snelweg verdiept is aangelegd. Landschappelijk gezien is dit een goede plek voor een overbrugging. Vanwege de archeologische waarde van het gebied zijn de inrichting en ligging in nauw overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed opgesteld.

Aan de zijde van de Wolfhezerheide, ten zuidoosten van de A50, ligt het verlaten dorp Wolfhees, de voorganger van het huidige Wolfheze. De kerk is in de 80-jarige oorlog waarschijnlijk verwoest door de Spanjaarden en ook de boerderijen zijn in de loop van de tijd verdwenen. Bijzonder is dat de locatie van de kerk, maar ook akkers, wallen, een doorgaande weg, landweren die ter verdediging dienden en een schans nog zichtbaar zijn in het landschap. De geschiedenis van dit gebied gaat echter nog verder terug

In de prehistorie vond er al bewoning plaats en hebben er boerderijen gestaan. De doden werden bijgezet in grafheuvels waarvan er enkele zichtbaar zijn vanaf de A50. Het is een gebied met een lange bewoningsgeschiedenis waarvan vele sporen nog zichtbaar en herkenbaar zijn. Dat maakt dit rijksmonument uniek in zijn soort.

De exacte ligging van het ecoduct is het minst conflicterend met de beleving van de in het landschap zichtbare archeologische resten. Het ecoduct wordt zo onopvallend mogelijk ingepast in het historisch waardevolle landschap door de aanlanding te positioneren op een van nature hoger terreindeel. Gelet op de omvang van het kunstwerk zal het desalniettemin de beleving van het gebied beïnvloeden. Door het behouden van een aantal grote, oude eiken, die de randen van het gehucht en de akkers markeren, blijven oorspronkelijke grenzen intact. De ophoging van het ecoduct overlapt voor een klein deel één landweer.

Door in deze ophoging ook een wal en greppel aan te brengen blijft het verloop van dit voormalige verdedigingswerk toch beleefbaar.

‘Vanwege de archeologische waarde van het gebied zijn de inrichting en ligging in nauw overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed opgesteld’

Een proefsleuf van het archeologische onderzoek t.b.v. de wegverbreding A50 ter hoogte van het aan te leggen ecoduct Foto Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Doordat er geen grond wordt afgegraven en bij de ophoging rekening wordt gehouden met de ondergrondse archeologische resten, wordt er vanuit gegaan dat deze ongestoord in de ondergrond bewaard blijven. Alleen ter plaatse van het landhoofd zal een ondergrondse fundering worden aangebracht. Dit gebied zal voorafgaand hieraan archeologisch worden onderzocht. In het kader van de wegverbreding van de A50 heeft er onlangs al archeologisch onderzoek plaatsgevonden in de berm

Urn met crematieresten, gevonden bij archeologisch onderzoek eind 2010 Foto ADC ArchenProjecten

die gedeeltelijk binnen het archeologische rijksmonument ligt. Hierbij zijn onder meer resten van de prehistorische nederzetting en een grafheuvel met urn aangetroffen.

Rooiwerkzaamheden

Medio januari wordt gestart met het rooien van circa 4 hectare bos aan beide zijden van de A50. Dit rooien is nodig voor de ontwikkeling van heide en een betere doorgang voor de reptielen en amfibieën. De grens van het te rooien gebied is al gemarkeerd met lintjes om de bomen. Op de Wolfhezerheide gaat het hierbij vooral om de grove den. Op de Doorwerthse Heide gaat het onder andere om de larix, spar, grove den en berk. De grote eiken, die het oude dorp Wolfhees markeren, blijven staan. Natuurmonumenten volgt de rooiwerkzaamheden en zal beoordelen of andere bomen, die solitair van landschappelijke waarde zijn, moeten worden behouden. Het rooien wordt in het kader van de Boswet gecompenseerd met de bouw van het ecoduct

De werkwijze van het rooien aan de zuidoostzijde van de A50 wordt aangepast aan de aanwezigheid van de archeologische resten in het gebied. Om deze niet te beschadigen blijven wortel en kluit op die plekken in de grond zitten. Ter voorbereiding op het rooien zijn de aanwezige reptielen in dit deel van het gebied gevangen en verplaatst. Daarnaast is explosievenonderzoek uitgevoerd. Er bleken geen explosieven aanwezig te zijn in het gebied.

Omleiding fietspad

Tijdens de werkzaamheden blijven de hoofdroutes in het natuurgebied open. Mogelijk worden enkele paden voor uw veiligheid tijdelijk afgesloten. Vanaf april wordt het fietspad langs de A50 tijdelijk omgeleid. Deze omleiding wordt met borden aangegeven.

